

Sundbyberg 2022-09-29

Diarienummer: Ku2022/01230

Vår referens:
Monica Klasén McGrath

Mottagare:
Kulturdepartementet

Remissvar: Ett hållbart mediestöd för hela landet Ds 2022:14

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 50 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Mediestödsutredningen har haft uppdraget att utreda hur stödet till nyhetsmedier kan förbättras framför allt genom förändringar i press- och mediestödsystemet för att anpassa stöden till det moderna medielandskapet. Utredningen har en rad förslag om vilka stödformer som ska ingå i det framtida mediestödet, hur stödet ska regleras och vilka grundläggande förutsättningar som ska gälla för stödet.

Funktionsrätt Sverige är remissinstans och yttrar sig i första hand över de delar som rör våra frågor.

Vi välkomnar att statligt stöd även fortsatt ska kopplas till tillgänglighet, men vi anser att formuleringarna i lagen behöver skärpas. Tillgänglighetslagstiftning har skärpts på flera marknader och den tekniska utvecklingen har gått framåt vilket inte framkommer i betänkandet.

Funktionsrätt om medier och yttrandefrihet

Sveriges regering och riksdag har åtagit sig att ändra lagstiftning och vidta andra åtgärder för att uppfylla rättigheter genom att ratificera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Följande artiklar är särskilt relevanta för mediernas uppdrag:

- Artikel 8.2 i konventionen om att medvetandegöra om rättighetsperspektivet, tar upp vikten av mediebildens av personer med funktionsnedsättning och behovet av utbildning.
- Tillgänglighet är en övergripande princip och en förutsättning för delaktighet och yttrandefrihet i samhället. Artikel 9 om tillgänglighet utvecklas i allmän kommentar 2 som säger att alla nya produkter och tjänster som erbjuds allmänheten ska utformas universellt, med de konsumenter/ användare som står längst ifrån som måttstock.
- Tillgång till information och kommunikation är en förutsättning för yttrandefrihet (artikel 21) och kultur (artikel 30). Utveckling av lagar, policy och standarder i EU och globalt EU har också ratificerat konventionen vilket påverkar en mängd regelverk såväl horisontellt som i specifika direktiv och standarder.

EU har också ratificerat konventionen och infört tillgänglighetskrav, dels som en del i direktiv om elektronisk kommunikation och audiovisuella medietjänster, men också i det horisontella tillgänglighetsdirektivet¹ (beslut 2019) som rör till exempel e-handel, medietjänster- och produkter samt e-böcker. I tillgänglighetsdirektivet finns en bilaga med tillgänglighetskrav som är tänkt att användas i flera sammanhang för att underlätta för marknaden att ha samma krav på tillgänglighet i Europa.

Skarpare formuleringar om tillgänglighet

I de Allmänna förutsättningar för mediestöd 5 § anges en rad förutsättningar (varav flertalet överförs från nuvarande reglering utan ändringar i sak) som ska uppfyllas för att allmänna nyhetsmedier ska kunna beviljas mediestöd.

Under punkt 7 står **"främjar tillgängliggörande av sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning"**

¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1202>

Mot bakgrund av konventionens skrivningar om universell utformning kopplat till allt nytt menar vi att främjande är en för svag formulering.

Vårt förslag är att punkten omformuleras enligt följande:
"tillgängliggör sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning"

Vidare står att **"Vid bedömning av om den allmänna förutsättningen för stöd i 5 § 7 lagen om mediestöd är uppfylld ska den tekniska utvecklingen och det allmänna nyhetsmediets storlek och ekonomiska förutsättningar beaktas."**

Här menar vi att bedömningen ska göras i relation till tillgänglighetskrav och standarder i andra lagar, såsom webbtillgänglighetsdirektivet, tillgänglighetsdirektivet och direktivet för audiovisuella medietjänster.

Ett stort fokus bör riktas mot nyhetsmedias digitala tillhandahållanden. Tillgänglighetsdirektivet syftar till att öka tillgängligheten till vissa, främst digitala, produkter och tjänster samt skapa en gemensam europeisk marknad på området. Nyhetssektorn står till stor del utanför tillgänglighetsdirektivet och den lagstiftning som följer av direktivets implementering. Samtidigt har nyhetsmedia en särställning i demokratin och det borde vara en självklarhet att den utformas enligt principen om universell utformning. I den funktionshinderstrategi som tagits fram och beslutats av riksdagen är universell utformning en bärande princip och inriktning för politiken.

Den tekniska utvecklingen finns på plats, till exempel ger epub3-standarderna som används som publiceringsverktyg möjlighet till uppläst text och andra tillgänglighetskrav som bygger på samma standard som för webbpublicering, undertext av filmer har underlättats genom teknisk utveckling mm. Om medieföretagen använder sig av e-handel kommer de ändå att omfattas av tillgänglighetsdirektivet. **Kort sagt: Medier som får statligt stöd ska leva upp till tillgänglighetskrav.**

Vi tillstyrker det övergripande syftet med det nya stöd som föreslås att det ska finnas nyhetsmedier över hela landet som bas för den lokala och regionala demokratin.

I övrigt hänvisar vi till tidigare remissvar från Funktionsrätt Sverige i frågan om mediestöd.

Med vänlig hälsning
Funktionsrätt Sverige

Elisabeth Wallenius
Ordförande